

Bleskečejo se rjuhe bele,
Blazina pernata kipi,
Pogreza vanjo se mi glava,
Pa sna le ni, pa sanj le ni.

Po konci v postelji se vsklonim,
V blazino mehko vprem roko,
Pogledi vro mi v noč in misli
Mi pestre polnijo glavo.

Ves čas o dragem premišlujem,
V njegovi družbi sem ves čas:
Uhó mi glas sladak opaja,
Okó mi gleda v ljub obraz:

„O da bi vedela sirota,
Če v snu doma počiva zdaj,
Če v snu počiva, ali v sanjah
Oklepa mene v naročaj?“

A kaj — li, da petelin poje,
Da v zlatem morju tone hrib?
Vso noč sem mislila o dragem,
Vso dolgo noč, — le kratek hip!

Kazimir pl. Radič.

Maša Ivanovna

Spisala Feodora.

„Bilo je pred več leti. Nastanil sem se v Petrogradu s svojo soprogo Ano Karlovno. Vodil sem takrat več podjetij. Vsak dan moral sem po železnici do S. Osoda je hotela, da je del te poti potovalo z menoj, dvakrat v tednu mlado dekle. Hodila je namreč v graščino Kodrovo poučevat kitaro. Kaj bodem vlekel na dolgo! V kratkem, preden sem se zavedel, utopilo se je moje srce v krasnih očeh moje sopotovalke. Tudi ona me je ljubila z enako ljubeznijo. Kako sem bil takrat srečen, da, presrečen!“

Soproke nisem nikdar ljubil. Strast, vsled katere sem se poročil z njo, me je kmalu minola. Kako bi mogel ljubiti žensko, ki ni imela srca do drugega, kakor do sama sebe. To Vam je bil posebljen egoizem. Mejnima ni bilo nikake harmonije. Nisva se veliko brigala drug za drugega. Živela sva skupaj ne iz ljubezni, temveč ker sva morala. Ana Karlovna bila je le površno izobražena. O duhovitosti ni bilo sluha pri nji, zmisla ni imela za drugo, kakor za svojo toaleto. Čitala je zgolj francoske romane. Domači literati bili so v njenem očesu mračnjaki, sanjarji. Celo slavni Puškin ni imel veljave pri njej.

Sedaj sodite, ali bi mogel ljubiti tako bitje?

Kaka razlika med to in mojo sopotovalko Mašo Ivanovno G...!

Bila je zelo naobražena in duhovita. Mogel sem govoriti z njo o vsem, ker se je zanimala za vse.

Bil bi presrečen, da bi mogel imenovati to bitje svoje. Ljubil sem jo neizrečeno.

Maša Ivanovna ni vedela, da sem poročen. Koliko krat sem stopil pred njo s trdnim sklepom, da ji razodem vse. Strah, da bi jo mogel izgubiti potem, mi ni dovolil govoriti.

— Mislim nisem, da mi tako naglo ugasne sreče žar!

— Sestajala sva se navadno na obali reke Neve, ne daleč od mesta. Kraj bil je zelo romantičen. Rad sem zahajal tja, tudi če nisva bila dogovorjena. Tako sem prišel tudi nekega popoldne. Sedela je Maša na moje čudo tam. V naročji ji je ležala kitaro, na katero je brenkala. Tiho se ji približam. Poslušam čarovne glase, ki jih je izvajala izurjena roka. Sedaj prične tudi zraven peti, „Pogreb ljubezni“.

Nikdar nisem slišal, ne prej ne kasneje, tako živo izražati svojih čutov.

Čudil sem se kaj mora imeti moja Maša. Petje bilo je prekrasno. Nisem je mogel motiti. Stal sem kakor ukopan v zemljo.

Komaj je oddonel zadnji akord, skoči po konci, vrže v stran kitaro in kakor iz votlega groba čule so se besede:

„Grozno — grozno — poročen! Z Bogom Miloje brez Tebe ni življenja!“

„Sedaj sem vedel dovolj. Huje bi me nič zadeti ne moglo, kakor te obupne besede. Komaj je izgovorila zadnja slova, že sem jo videl borečo z valovi in slišal pretresujoč vsklik: „O Bog usmili se!“

Kakor brezumen planem med valove.

Rešil sem nesrečno žrtev-brezvestno.

Življenje njeno je bilo rešeno, a njen duh je ostal mračan.

Bila je v blaznici. Upal sem vedno, da ozdravi. Zaman! Ako so jo kaj uprašali ni drugega odgovorila:

„Da, da, poročen — prevaril mene, Miloje!“

Bil sem pri nji, a spoznala me ni. Postaral sem se takrat za več let.

Maša je vedno bolj in bolj pešala. Vedel sem, da jo kmalu izgubim.

Napočil je ta osodepolni dan. Stal sem ob njeni postelji. Solza za solzo utrinjala se je iz mojega očesa, ko sem gledal žrtev svoje ljubezni.

Kar nakrat odpre oči, me gleda dolgo, potem vsklikne: „Miloje!“

„Hoče se vzdigniti, a moči ji ne dopuščajo. Sklonim se k nji in jo vroče poljubim. Z mračnim glasom govori, a popolnoma pri pameti: „Imela sem hude sanje. Sanjalo se mi je, da si poročen. Kaj ne, da ni res?“ „Ni, potolaži se, draga“, lagal sem ji še v zadnjih hipih življenja. Ali bi ji mogel še zadnjih par minut greniti z grozno resnico?“ „Ni res! hvala Ti za to izpoved. Z Bogom Miloje z Bo-g-om —“ luč njenega mučnega življenja je ugasnila.

Poskrbel sem za njen grob. Uredil svoje stvari. Šel sem v svet iskat miru, katerega mi je svet vzel. Soproga

moja je mej tem umrla. Povrnili sem se v te kraje, da tu preživim večer svojega nesrečnega življenja“.

Ob luninem svitu.

Mirno mila luna jadra,
Ljubko zvezdice gore;
Vsa narava tiho spava
Glej! — a vendar vse cvete.

Po livadah nežno belih,
Tisoč demantov leži,
In po logu in po gaju,
Tisoč svečic mi gori

Ali — če demantov iščem,
Mi tu v roki — vsi skupne,
In če z drevja snamem sveče,
Se mi v roki — vse tope.

Demant tak je sreča naša!
V milem svitu se žari. —
Jedva se zave duh sreče —
Sreče mile tu več ni!

Mirka.

Vprašanje.

Ker nezaupna sem tako,
Marjetice vprašujem:
On ljubi me? — oh, mari ne?
Ter jim peresca rujem.

In če slučajno zadnji list
Pove besede prave,
Pošilja s cvetjem i srce
Pomladne mu pozdrave.

Vida.

Prepozno.

Spisala Milka.

„Kdo je umrl? — Komu zvonil?“ — poupraševali so se radovedni vaščani, ko se je zjutraj razlegalo mrtvaško zvonjenje....

„Eh, Bog mu daj tam dobro, saj tukaj se dobrega ni navžil“ — ta Tinetkin, pa lahko bi, lahko. Gospod bi lahko bil, pa ni hotel in ni hotel... Sam svoj, trda glava... no pa Bog mu daj tam dobro... Tako in jednako hiteli so domačini z domačimi zvonovi v taktu naštevati dobre in slabosti, katere je pokojnik imel...

Nič novega, že stara pesen, že obrabljen napev... Pokojnik, siromašno, nezakonsko dete je živel pri bogatem Mrzlaku, ki ga je vzel za „svojega“. Dovršivši gimnazijo, predrzen je bil toliko, da je svojemu reditelju odločno povedal „nečem postati gospod“... „Ker si sam svoj, pa skrbi tudi sam zase“, odgovoril mu je bogataš, in pokazal mu vrata.

Težka je bila ločitev od doma. Poslovivši se od svoje matere, uboge deklet, odšel je na Dunaj z upapolno dušo.

„Oh zakaj ti ne morem pomagati, zakaj nisem bogata“... in solze pretrgovale so vzklike materi žalujočej po svojem sinu, po njenem Ivanu. Kedaj, čez koliko let se povrne ni ji povedal: morda še, sam ne ve kedaj...

In vrnil se je čez dolgih šest let slab, bolehen. Kako se ga je razveselila uboga mati! A on, njen sin zakaj ni vesel, zakaj se ne veseli ž njo, kakor nekdanj, ko se je o počitnicah vračal domu in pri njej presedal toliko večerov? Tih je, čmeren, otožen. Malo govori, a še to kar govori, je tako čudno, da ga ona, preprosta žena ne ume. Sluti, da se mu je krivica godila po svetu a zakaj ji ne pove, zakaj...

Šest let v tujini, prepuščen samemu sebi, preživel se je s poučevanjem. Po dnevi je druge učil, po noči pa sebe. To naporno delovanje morilo je njegove duševne in telesne moči. A duh krepak, duša upajoča v boljšo bodočnost, srce ljubeče dajalo mu je še nekaj prepotrebni močij, da je vztrajal do konca. Ljubil je, ter hotel čim preje zgraditi si svoj dom, da bi smel vsaj jedenkrat počivati pod svojim krovom..

Ha, ha! nada je varalica... up je splaval po vodi.. Deklica, katero je ljubil, poročila se je z bogatim postarnim vdovcem....

Spomlad je prišla v deželo; prinesla je novega cvetja in mladega zelenja. Kakor senca je taval naš Ivan po goščah nabiral cvetic in preučeval je...

Danes pa jih vaški otroci nabirajo, da ž njimi ovenčajo ranjkega Ivana, Tinetkinoga študenta“.

„V življenje trnja, a cvetja na grob!

Pač bolje bi bilo narobe:

„Še jedna postaja, potem izstopim“ vzdihnila je mlada, lepa dama sedeča v kupeji I. razreda. Oblečena je bila v žalno obleko. Da, obleka je žalna, toda njen obraz, odsev njenih krasnih črnih oči ne kaže najmanjše žalosti. Ljubko poigrava se nasmeh ob njenih ustnicah. Kaj li misli?...

Postaja A! Vlak se ustavi in naša znanka izstopi. Sama popotnica. Žive duše ni videti razven železniškega osobja. Izza vogla prikaže se stari postiljon. „Kam bi se radi peljali?

„Do H. bi rada, ali se lahko peljem s pošto?...“

„Lahko se“, je bil odgovor. „Kedaj se pa pripe-
ljemo v H?“

„Kakor je, včasih prej, včasih kasneje; kakor so konji. Če so spočiti pripeljemo se bolj zgodaj, če niso, pa bolj pozno. Pridemo pa gotovo tako ali tako“...

Postiljon je zatrobil. svoj „Slušaj, slušaj poštarja“